Noizbait

JEAN LOUIS DAVANT

DUELA 30 urte, bukatzera zoan Aljeriako gerla. Hasiak ziren hortarako alkarrizketak. Halere aljerriaren aurka gogortasunik zitalena zerabilan Frantziak. Parisen gauaz ateratzea debekatu zien. Beraz urriaren 17an, manifestaldi handi baten bidez, protesta egin zuten karriketan. Oso basaki zigortu zituen poliziak, seine ibaira botaiaz omen ehunka. Zenbat hil ote? Berrehun? Hirurehun? Egia xuxenik iñoiz jakinen ote dugu? 30 urtez, ixiltasun osoa jasan dugu gerla horretaz. Militarki garaile atera bazen ere, politikoki galdu zuen Frantziak, Aljeriako populuaren gehiengoa bere aurka eman baitzuen azken batean.

Holakorik ikusten dugu gaurko munduan, bereziki orain arte Jugoslabia zeritzan lurraldean. Militarki garaile serbiarrak, naski, baina politikoki kroaziarrak.

Horiek guziek ez omen dute zer ikusirik Euskal Herriarekin. Ez omen gara besteen idurikoak euskaldunok. Nik uste halere gizakiak garela gu ere, ta beraz munduan zehar gertatzen ari dena, hemen halaber ikus dezakegula noizbait. Jaungoikoa bezala, historia luzakor, ez hargatik ahanzkor.

Kultura eta politika

JOAN MARI TORREALDAI

ASTE honetan bertan Joseba Arregi Kulturako Kontseilariak Deustuko Unibertsitatean egin duen hitzaldian esan du politikak gizartea irentsi egiten duela. Eta kaltegarritzat jo du gertakari hori. Egunkari batean irakurri dut.

Ez da Joseba hau esaten duen lehena, ez bakarra. Berak ere ez du lehen aldiz esaten.

Erabat ados nago ni gertakari horren gaitzestearekin. Are gaitzestekoagoa dela iruditzen zait euskal kulturan. Zergatik? Bi arrazoi-mota aipatuko ditut soilki: ingurumariaren politizazio handia; eta euskal kultur munduaren oinarri sozial hertsia. Hau bateko.

Eta besteko: Euskaldungoaren eta erdaldungoaren indar-erlazioa. Indar-erlazio hori ikusita (soziologikoa eta juridikoa) jai du euskarak eta bere tresneriak, euskal alderdiek —eta berauen islada diren erakundeek— ez badute argi eta garbi ikusten indarrak bateratzea eta plataforma baterakoiak behar dituela euskal kulturak.

Politika eta politikak dago. Baina gaur edo hemen praktikatzen dena, alderditarra da oso, banatzera jotzen du eta ez batzera. Jaiotzez binakakoa ez dena, bitan banatzen da bidean.

Nahi bakarrik ez, izan ere bi mapa oso desberdin dira Euskal Herriko mapa politikoa eta euskaldungoarena. Zorionez. Komentziturik nago ni neu baterakoiagoa dela euskaldungoaren mapa, politikoa baino. Egon badauden indar baterakoi hauek bultzatzea eta indartzea litzateke kultur politikaren egiteko nagusia, nere ustetan. Politikak gizartea —kultura— ez irensteko biderik hoberena ez ote?

HEMEROTEKA

● EL MUNDO

ETAren degradazio morala

Nazkatu arte hitzegin da, ETAk bere ekintza kriminalak gauzatzeko gero eta diskriminazio gutxiago erabiltzeari buruz.

(...)

Baina hori ez da egia. ETAk egun egiten dituen atentatuak, hain zuzen ere, erabat «diskriminatuak» dira. Erakunde hori kopuru eta egitura aldetik gero eta ahulagoa denez, terroristek Estatu aparatuan garrantzi gutxi izateagatik —tenientea, komandantea, bulegari soila— babesik ez duten pertsonei erasotzen diete, eta horrek erraztu egiten du krimena.

EDITORIALA

● Enbata

Independentzia eta antimilitarismoa

Antimilitarismoa armada bezain zaharra izan behar da. Hainbeste itsukeria egin dituzte armadek, non ulerterraza den batzuk antimilitarista bilakatzea. Bere denboran uler daiteke ere, herri batek arriskuan delarik armak har ditzan, eta berdin armada permanente bat eraiki dezan. Kalean manifestatzetik objektore izaitera badago mila posibilitate norberak bere antimilitarismoa espresatzeko. Onartezina dena da, hilen munumento bat zikintzea. Hilerri bat ez izanik ere, sinbolo bat da, bizia eman edo galdu duten lagun batzuen sinboloa. Sinboloa atakatzen duenak bere buruari dio kalte egiten, eta alderantziz sinboloaz baliatzen direnak ditu indartzen. Baionako auzapezak deitu manifestaldia zilegia zen, baina indar gehiago izanen zuen gisa bereko urratsa egin balu Baionako herrian Galek hil dituen 20 hiritarren alde. Ez zuen egin, ordea, eta ez da gai libertatea eta batasuna predikatzeko, berak ez baititu defendatu aroa zenean.

EDITORIALA

● EL PAIS

Beren morala eta gurea

Duela gutxi Ertzaintzak atzemandako dokumentuen arabera, horrela irakatsitako buruzagiek beren komandoei ahalik eta atentatu gehien egitea agindu diete, «presoen morala berrindartzeko». Zaila da sinestea, bonba batek 13 urteko neska bat hankamotz uztea eta hori edozein motako morala berreskuratzeko zioa izatea. Baina ezin da aurkitu definizio hoberik, zerk bultzatzen dituen horretara jakiteko.

EDITORIALA

[illegible] dilistak, burdin asko dute eta. **FERRERES/LA VANGUARDIA**
— Bi ordu komisaldegian, eta ezer jan gabe. **Gaur egun ez dago sentimendurik!**

● EL DIARIO VASCO

Guztiak horrelakoak dira

HBren hainbat ekimen, hala nola, larunbatean Bilbon independentziaren alde egin zen manifestazioa, benetan fikzio dira, harik eta alderdi horretako buruzagiek atzo Madrilen egindako atentatuak bezalakoak kondenatzeko adorea izan arte. Askatasuna nahi badute Euskal Herriarentzat, lehen urratsa da beraiek ETAtik banatzea. Horregatik, gainera, deigarria da Juan Cruz Alli Nafarroako Gobernuko lehendakariordeak auzi horretan duen ideia nahasketa; gainera, UPN bere alderdiak gutxienez hiru aldiz zuzendu behar izan dio jendaurrean, ezerezean geratzen diren «irtenbide elkarrizketatuen» alde egindako adierazpenek sortu nahasketagatik; aipatu irtenbideak bakebideratze paktuetan agertu arren, Nafarroako buruzagiak bere tokitik atera egin ditu, edo okertu, eta hori larriagoa da.

Era berean, lekuz kanpo dago EAJren interesa, egun HBk defendatu eta Leitzarandik doan autobidearen proiektuaren alde ez dagoela zabaltzeko, eta horrela bakebideratze prozesuan aurrera egiteko aukera historikoa galduko da.

EDITORIALA

ZUZENDARIARI

Talleres protegidos *Gureak* S.A: lotsagarria

Talleres Protegidos *Gureak* S.A., gipuzkoar gutxiagotuen (psikiko, fisiko eta sentsorialen) lan integrazioaren alde ari den entrepresa da.

Duela hiru urte Langile Batzordeak eta Zuzendaritzak sinaturiko komenioan, ordura arte gaztelera hutsez funtzionatzen zuen entrepresak gaztelera eta euskaraz aritzeko konpromezua hartu zuen Zuzendaritzak. Ia hiru urte igaro dira eta emandako hitza ametsa besterik ez da, nahiz eta egiten dugun bilera guztietan gogora erazten diegun.

Hala ere, azkenekoa sineztezina da (Kristau ez garenontzat, behintzat) *Gureak*-ek prestatu duen marketing kanpainaren barruan argitaratutako propoganda mardula gaztelera hutsez eta ingeleseko laburpenarekin argitaratu da, eta ingelesari eta euskara berdin, alajaina!

Batzuetan *Gureak*-eko langileok zerbait arraroa sentitzen dugu, lanpostuetarako egunkarietako iragarkiak irakurtzean, eskutitzat eta deiak jasotzean eta abar.

Batzuetan sentitzen dugun zerbait arraro hori: *lotsa* da.

JAKOBA ERREKONDO
HERNANI

«La Farra Oinez»

Igandean ospatuko den Nafarroa Oinezen bezperan, gazteek euskararekiko duten, edo dugun, jarrera salatu nahi dut EGUNKARIAko atal honek eskaintzen duen aukeraz baliaturik.

Nere herriko gazte gehienak bezala, Kilometroak, Nafarroa Oinez, Herri Urrats... bezalako egunak etorri zain izaten naiz. Euskara aitzakitzat harturik, nere lagun batek «La Farra Oinez» izenez bataiatu duen Nafarroako ikastolen aldeko festara joango gara bihar Atarrabiara, era honetan euskararen alde gaudela erakutsiz.

Errealitatea ordea bestelakoa da. Behin eta berriz entzun eta irakurri dut gazteak garela euskara gutxien erabiltzen dugunak, eta hasieran hori gezurra zela uste banuen ere, jadanik konbentzitu naute. Momentu honetan institutoko irakasleak gai honen inguruan botatzen dizkigun «txapak» datozkit burura. Pixkat pentsatzen hasiz gero, arrazoia duela iruditzen zait, baina gero errealitatean erdaraz mintzatzen naiz nere lagun guztiekin.

Hala ere, duela bi igande Bergaran egon ginen bezala bihar Indurainen herrian izango gara. Kriston parranda egiteko aukera polita dugu. Iruditzen zait gazte askorentzat honelako egunak parranda egun direla soilik. Ez nago inolaz ere horren kontra, baina uste dut eguneroko bizitzan zerbait gehiago egin behar genuela euskararen alde. Euskaraz hitzegitea ez litzateke gutxi!

Eskutitz hau irakurtzen duten gazteei, bihartik aurrera jarrera aldatzeko eskatuko nieke. Horrelako jaiak ezinbestekoak dira ikastolak aurrera ateratzeko, baina ikastoletan ikasten duguna ezin dugu gazte garaian ahaztu. Guk horrela jarraituz gero, urte gutxi barru ez dira honelako festak egongo.

I. ASEGINOLAZA
HERNANI
(Gipuzkoa)

PERTSONAIA

Zutoia Mitxel

Zutoia Mitxel, probatu duzu
bertzen hain bertzek bezela
errurik gabe abertzaleak
jasaten duten kartzela
sinistu nahi dut justizi piskat
noizbait iritsiko dela
nola jarraitu bestela
etsaien menpe honela (Bis)
preso ditugun herritar denek
hauxe jakin dezatela
beraien ordez Parlamentuan
zeu mintzatuko zarela.(Bis)

LONTXO ABURUZA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE
Kontseilu Editorialeko Lehendakaria: JOAN MARI TORREALDAI
Kontseilari Ordezkaria: JOXE MIEL ZUMALABE
Gerentea: INMA GOMILA

Zuzendaria: PELLO ZUBIRIA
Zuzendariordeak: NEREA AZURMENDI, LUZIEN ETXEZAHARRETA, IÑAKI URIA
Publizitatea: KORNELIO ROTETA

EUSKALDUNON Egunkaria
Batzorde Parekidea: 72564 E
Lege Gordailua: SS 800/90

HELBIDEAK
Egoitza soziala, Pulizitatea eta Administrazioa: Antso Jakituna, 16-1. / 20.010 Donostia / ☎ 46 90 22 / Faxa: 45 59 57
Erredakzio eta Tailerra: ANTZA S.A. Industrialdea 01-02 Pabilioak / 20.160 Lasarte-Oria / ☎: 37 15 45 / Faxa: 36 54 93
Araba: San Antonio, 20-1.ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73
Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13.esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruñea / ☎: 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77
Bizkaia: Barroeta Aldamar, 2-1.eskuma. / 48002 Bilbo / ☎: 423 90 62 / Faxa: 423 94 60
Lapurdi / Nafarroa Behera / Zuberoa: 2, Galuperia kaia. / 64100 Baiona / ☎: 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11